

kurenty zastávaném stanovisku bylo by možno obcházeti předpis § 200 čís. 3. ex. ř. a mařiti účel tohoto ustanovení, záležející v tom, že nepřipuštěním exekuce na půl roku má se zabrániti nemírnému vzrůstu exekučních útrat a dlužník má býti chráněn před ustavičným nátlakem věřitele (srovnej výnos ministerstva spravedlosti ze dne 20. října 1898 čís. 24.710, otištěný v § 39 čís. 6. ex. ř. v Hartmannově českém vydání ex. ř.).

Rekursní soud napadeným usnesením zamítl tudíž právem nový návrh rekurentův na nucenou dražbu těchže nemovitostí a pro touž pohledávku, ohledně kterých a pro kterou již dříve povolena exekuce nucenou dražbou byla následkem zpětvzetí návrhu na exekuci ze dne 26. listopadu 1925, tedy méně než před půl rokem zastavea (§ 200 čís. 3. ex. ř.).

Rozhodnutí nejv. soudu ze dne 12. května 1926
č. j. R II 115/26. Dr. Dostál.

Žadatel o cestu nezbytnou nemusí být knihovním vlastníkem pozemku postrádajícího cesty nezbytné, stačí vlastnictví naturální. O cestu nezbytnou možno žádati nejen pro pozemek, nýbrž i pro budovu. Přes zahradu, třeba ohraženou, která neleží bezprostředně při usedlosti, možno zřídit cestu nezbytnou. — Pojem nápadné bezstarostnosti.

Žadatelé manželé A., majitelé menšího hospodářství čp. 61, obdrželi při parcelaci velkostatku Z. přidělenou část bývalé dvorské budovy, z níž si zřídili stodolu. Přídělová listina dosud vydána není a vlastnictví proto knihovně na manžele A. dosud převedeno nebylo. Do této stodoly manželé A. neměli přístupu, protože mezi jejich hospodářstvím a touto stodolou ležel cíp zahrady sousedů B., č. k. 94/1, která byla ohražena koldokola zdí, ale mezi touto zahradou č. k. 94/1 a stavením manželů B. ležela veřejná náves.

Manželé A. zažádali si o cestu nezbytnou (služebnost cesty vozové, průhonu a stezky) přes tento cíp zahrady č. k. 41/1 ve prospěch svého hospodářského stavení čp. 61 a ve prospěch přídělem nabyté stodoly.

O k r e s n í s o u d v P. žádanou cestu povolil.

Rekursní soud stížnost manželů B. zamítl.

Stěžovatelé uplatňují především, že služebnost nezbytné cesty může býti povolena pouze ve prospěch pozemku a nikoliv nějaké budovy a snaží se dovoditi, že správnost jich náhledu má svou plnou oporu ve slově »Liegenschaft«, jehož zákon o ne-

zbytných cestách v § 1 používá a jež znamená v překladu »pozemek«.

Náhledu tomu nelze přisvědčiti, neboť slovo *Liegenschaft* značí vůbec nemovitost, tudíž nejen parcelu pozemkovou, nýbrž i stavební s budovami na ní se nalézajícími. Ostatně již podle přirozeného výkladu § 1 cit. zák. lze se dožadovati nezbytné cesty i pro obytná anebo hospodářská stavení, jsou-li tu jen ostatní zákonné předpoklady. (Srovnej rozh. Nejv. soudu č. 3594 sb. dra Vážného).

Nesprávně je prý dále věc s právní stránky posouzena v tom směru, že nezbytná cesta byla povolena přes ohraženou u stavení se nalézající zahradu, čímž porušen prý byl předpis § 4 cit. zákona. I tento náhled jest nesprávný. Při jednání na místě samém bylo zjištěno, že zahrada č. k. 94/1, přes kterou se cesta navrhuje, jest sice ohražena, než přes to právem stalo se povolení nezbytné cesty přes ni, poněvadž nejedná se tu o ohraženou zahradu u obytného stavení stěžovatelů položenou, nýbrž o takovou ohraženou zahradu, která jest mimo obytné stavení. Takovou zahradou u obytného domu rekurentů jest pouze pozemková parcela čís. kat. 96, která skládá se ze dvou zahrádek úplně ohražených a u domu čp. 10 stěžovatelům připsaných. Naproti tomu ale nalézá se zahrada č. k. 94/1 na protější straně návsi č. k. 1841/2 veřejného statku, takže jest od domu čp. 10 oddělena touto návší, při čemž obnáší vzdálenost mezi stavební parcelou č. k. 49, na níž stojí stavení čp. 10, a pozemkovou parcelou č. k. 94/1 plných 11 metrů. Nemůže býti proto pochybnosti o tom, že pozemková parcela č. k. 94/1 nemůže býti pokládána za ohraženou zahradu u stavení čp. 10. Analogie ustanovení českého honebního zákona z 1. června 1866 č. 49 ř. z., podle něhož veřejné cesty a pod. nepřerušují souvislost výměry potřebné pro samostatný výkon práva myslivosti, nelze tu použítí, poněvadž jest to ustanovení výjimečné, které tudíž analogického použití na zákon o cestách nezbytných nepřipouští.

Nelze dále přisvědčiti námitce stěžovatelů, že navrhovatelé si sami nápadnou bezstarostností zavinili nedostatek cestovního spojení (§ 2 zák.). Ve směru tomto dal rekursní soud rovněž konati a provésti další případné šetření.

A tu zjišťuje soud rekursní na základě výpovědi svědka Ing. O. R., který není se žádnou stranou v nějakém poměru a na věci jest naprosto nezúčastněn a tudíž úplně věrohodný, že navrhovatelům se dostalo části budov ze dvora Z., při čemž jim přístup na přidělenou část nádvoří dvora toho přidělen nebyl

a ustanoveno bylo, že bude jednáno v tom směru s manželi M., vlastníky zahrady č. k. 94/1, která souvisí těsně s přidělenou částí budov.

Podle další výpovědi svědka toho došlo pak podle náhledu jeho k ústní dohodě v tom smyslu, že manželé M. dostanou za požadovanou část zahrady ku zřízení cesty pozemek, který si sami určí, že však při jednání tom M. M. přítomna nebyla a že T. M. pak odepřel podepsati protokol o této dohodě, který svědek o ní chtěl sepsati.

Nezáleží na tom, zda k dohodě takové mezi navrhovateli a jich odpůrci skutečně došlo, než jisto jest, že vzhledem k této výpovědi svědka Ing. R. mohli navrhovatelé se domnívati a očekávati, že jim bude přístup ke přidělené budově nějakým způsobem zjednan a že nelze proto u nich mluvit o nějaké bezstarostnosti, kterou snad dali na jevo při nabytí tohoto přidělu co do otázky nutného přístupu a příjezdu k němu.

Neopodstatněna jest i další námitka stěžovatelů, k níž prý soud první stolice nepřihlížel, že totiž přidělená budova byla dříve obytnou budovou pro čeleď a že navrhovatelé ji svémocně a sice bez úředního povolení okresní politické správy podle § 4 zák. z 11. července 1922 č. 225 sb. předepsaného změnili na stodolu, čímž se prý dopustili přestupku § 18 tohoto zákona. Soud první stolice právem nebral zřetele k této námitce, neboť ta okolnost jest pro správné rozhodnutí této věci úplně nerozhodnou. Stačí tu již ta okolnost, že navrhovatelům byla budova k účelům zřízení stodoly přidělena a že oni ji za stodolu upravili. Ostatně svolení takové mohou si i dodatečně opatřiti a kdyby jim i uděleno nebylo, mohli by stěžovatelé se po případě podle § 24 zák. o nezbytných cestách domáhati svého času zrušení zřízení cesty z nouze.

Nevadí dále zřízení nezbytné cesty okolnost, že navrhovatelé nejsou dosud knihovními vlastníky přiděleného stavení. Této okolnosti potřebí není a stačí v té příčině naturální vlastnictví navrhovatelů k přidělené stodole. Že knihovní vlastnictví zákonem předepsáno není, vyplývá i z ustanovení § 10 odst. 1. poslední věta cit. zákona, předpisujícího, že, v žádosti jest uvést i číslo knihovních vložek, jestliže dotyčné nemovitosti jsou předmětem pozemkové knihy. Běží-li tedy o nemovitosti v pozemkové knize nezapsané, není třeba knihovních vložek uváděti, což dokazuje právě, že nemusí se jednati o knihovního vlastníka pozemku. Naturální vlastnictví navrhovatelů ke stodole jest však prokázáno spolehlivě zprávou přidělového komisaře v K. z 27.

května 1925, podle níž příděl tento jest definitivní a budova ta byla též navrhovatelům do neobmezeného vlastnictví odevzdána.

Rovněž neprávem poukazují stěžovatelé na tu okolnost, že zřízení cesty mohlo se státi přes nádvoří dvora Z. na stavební parcele č. k. 40. Tu stačí poukázat již na to, že nádvoří to jest, jak při jednání na místě samém bylo zjištěno, ohraženo a že již z toho důvodu zřízení nutné cesty přes ně jest podle § 4 odst. 3. zák. vyloučeno.

Pokud stížnost uvádí, že cesta nezbytná mohla se zříditi přes parcelu č. k. 88/2 manželům F. patřícím, tu poukazuje se na dobrozdání slyšených znalců, kteří v obou dobrozdáních svých důkladně, jasně a přesvědčivě odůvodnili, proč doporučují zřízení cesty nezbytné v navrhovaném směru.

Poukazují-li dále stěžovatelé na okolnost, že navrhovatelé jsou zámožní a velcí rolníci a odpůrci jejich naproti tomu pouze rolníci malí, tu nutno připomenouti, že tyto okolnosti nemohou hráti tu naprosto žádné úlohy, neboť pro povolení cesty nezbytné jsou směrodatny jediné předpisy zákonné a nikoliv majetkové poměry stran.

Konečně uplatňuje se ve stížnosti, že strádající nemovitosti není hospodářské stavení č. 61, stojící na stavební parcele č. k. 41/1, poněvadž toto má prý úplné spojení s veřejnou sítí cest, nýbrž pouze stodola, a že tedy nemůže býti zřízena nezbytná cesta ve prospěch hospodářského stavení, nýbrž jediné ve prospěch oné stodoly. V té příčině přehlíží však stěžovatelé, že stodola tvoří integrující součást hospodářského stavení a že upotřebení stodoly jest právě podmíněno velikostí a povahou hospodářského stavení, jakož i pozemků k němu náležejících, tak že potřeba nezbytné cesty ve prospěch stodoly závisí zcela na hospodářství samém.

Nejvyšší soud dovolacímu rekursu nevyhověl s tímto odůvodněním:

O cestu nezbytnou může žádati vlastník pozemku, třeba nebyl vlastníkem knihovním. Podle přípisu přidělového komisaře státního pozemkového úřadu v K. ze dne 27. května 1925 č. 5439 z r. 1925, k. K. jest příděl o něž jde, konečný a byla žadatelům přidělená budova úředně do neobmezeného vlastnictví odevzdána. Žadatelé stali se takto naturálními vlastníky a nabyli oprávnění žádati za propůjčení cesty nezbytné pro pozemek, na němž nachází se přidělená budova.

Stejný názor vyslovil a blíže odůvodnil nejvyšší soud již v rozhodnutí, uveřejněném ve Sb. n. s./pod č. 5245, na něž stěžovatele odkazuje.

Ale stěžovatelé neprávem poukazují i na předpis § 4 odst. 3. uvedeného zákona, podle něhož jest vyloučeno propůjčiti cestu nezbytnou staveními, uzavřenými dvory a zahradami u obytných domů ohraženými za tím účelem, aby byl cizím osobám zabráněn přístup »durch . . . bei Wohnhäusern befindliche, zur Verhinderung des Zutrittes fremder Personen eingefriedete Garten«. Jest pravda, že předpisem tím chrání zákon výlučnost vlastnictví, zvláště pokud jde o domovní majetek, který podle svého hospodářského a sociálního účelu nesnese, by byl zatěžován břemeny tak obtížnými, jako jsou cesty nezbytné. Avšak zde nejde o zahradu, jakou má na mysli zákon, neboť zahrada, jsouc arcí ohražena, jest položena mimo obytné stavení a oddělena od něho návsí.

Pokud stěžovatelé dále vytýkají, že pro propůjčení nezbytné cesty schází kardinální předpoklad pro povolení takové cesty, totiž nedostatek spojení se sítí cest veřejných (§ 1 citovaného zák.) poukazuje se k tomu, že stodola přidělená žadatelům jest částí někdejší veliké obydelné budovy Z., jež měla přístup k veřejné cestě svým vlastním dvorem, stačí je odkázati na okolnost nižšími soudy zjištěnou, že ono nádvoří jest, jak stěžovatelé ostatně sami připouštějí (č. 1. 110), ohraženo a podléhá tudíž ustanovení § 4 odst. 3. uvedeného zákona, jehož se stěžovatelé sami dovolávají. Jest proto i nepřiléhavým poukaz na rozhodnutí, uveřejněné ve Sb. n. s. pod č. 997, kde šlo o občasný nedostatek nutného spojení, způsobený napravitelnou vadností veřejné cesty, tedy o případ jiný.

Nezákonnosti nelze spatřovati ani v tom, že nižší soudové, a zvláště rekursní soud neshledal, že nedostatek spojení cestou byl způsoben patrnou nedbalostí navrhovatelů, manželů M., ani v tom, že cesta nezbytná nižšími soudy byla propůjčena přes to, že cesty postrádající budova je výhradně stodolou. V těchto směrech odkazují se stěžovatelé na zcela správné a zákonu odpovídající odůvodnění napadeného usnesení s poukazem jednak na rozhodnutí, uveřejněné ve Sb. n. s. pod čís. 4052, jednak k tomu, že i do stodoly, není-li přímo spojena se stavením hlavním, jest třeba choditi, pokud se týče jezdití, má-li vůbec dostáti svému hospodářskému účelu.

Není tu tedy vytýkaných nezákonností a nebylo proto dovolacímu rekursu vyhověno.

Rozhodnutí nejv. soudu ze dne 13. října 1926
č. j. R I 704/26. Dr. Nejd. l.